

Актуальні питання економіки: глобальні та національні аспекти в контексті розвитку і управління

Хабінець О.М.

студентка

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Падучак Дмитро Володимирович

студент

Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут імені Ігоря Сікорського»

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Фінансова безпека держави є надійним підґрунтям і найважливішою складовою економічної безпеки країни. Рівень фінансової безпеки визначається можливістю держави нейтралізувати вплив наявних загроз та її спроможністю виконувати належні внутрішні та зовнішні зобов'язання своєчасно і в повному обсязі. Тому одним з найважливіших елементів функціонування системи фінансової безпеки держави є механізм її забезпечення.

Науковці по-різному трактують сутність самого механізму та його структуру. Так, за словами М.М. Єрмошенка, механізм забезпечення фінансової безпеки держави – це системна сукупність організаційної структури, методів, технологій та інструментів, завдяки якій забезпечується фінансова безпека [2, с. 35-36].

Для забезпечення належного рівня фінансової безпеки держави перш за все має бути розроблена державна стратегія, яка може бути основою опрацювання державної фінансової політики, визначаючи національні інтереси, цілі та пріоритети.

Розглядаючи механізм забезпечення фінансової безпеки держави потрібно визначити, на захист чого скерована ця діяльність, а саме на підтримку та забезпечення належного рівня національних інтересів у

фінансовій сфері. Будь-які заходи, що спрямовані на забезпечення фінансової безпеки держави, мають першочергово забезпечувати права та свободи людини і громадянина, що проживають на території певної держави. Детальніше ці питання розглянуто у Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері.

Враховуючи загальнонаукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки, можна визначити, що об'єктом фінансової безпеки держави є фінансова система, а конкретніше – усі її сфери та ланки.

Згідно з концепцією, розробленою Барановським О.І. суб'єктами, фінансовими агентами, є учасники фінансових відносин, які в міру своїх законних повноважень та функцій беруть участь у фінансових відносинах в межах країни. До фінансових агентів відносяться [1, с. 48]:

- 1) державні установи, які виконують функції управління фінансовою системою та її окремими ланками,;
- 2) фінансові установи, які безпосередньо беруть участь у формуванні фінансових потоків та фінансової практики в межах країни;
- 3) приватні особи, які виступають контрагентами фінансових установ та держави в процесах формування фінансових потоків.

Пріоритетними національними інтересами у фінансовій сфері можуть бути:

- посилення взаємозв'язку фінансово-бюджетної політики та основних напрямів соціально-економічного розвитку держави й адміністративно-територіальних одиниць;
- забезпечення бюджетної дієздатності держави;
- забезпечення монетарної та валютно-курсової стабільності;
- зміцнення банківської системи, збільшення національних заощаджень із одночасним підвищенням рівня монетизації та капіталізації економіки;
- зміцнення національного інвестиційного потенціалу;
- реформування фінансового ринку та забезпечення незалежності національної економіки від кон'юнктури міжнародних фінансових ринків;

- мінімізація впливу світових фінансових криз на фінансову систему;
- залучення некримінальних капіталів в інвестиційні процеси.

Необхідність визначення принципів будь-якого суспільного явища пов'язана зі встановленням основних елементів даного явища, які складають фундамент його будови. Принципи організації та забезпечення фінансової безпеки держави визначають вихідні положення її побудови та правила функціонування.

Стратегія фінансової безпеки має включати концепцію і програму забезпечення фінансової безпеки. У стратегії доцільно структурувати такі найважливіші аспекти:

- мету і завдання фінансової безпеки в конкретних умовах її соціально-економічного розвитку в короткостроковій і довгостроковій перспективі;
- принципи організації підсистеми фінансової безпеки;
- зовнішні та внутрішні загрози, які можуть мати вплив на безпеку;
- засоби і способи протидії загрозам фінансової безпеки;
- національні інтереси в сфері фінансових відносин;
- критерії та індикатори, які слугували б певними визначниками для підтримки фінансової безпеки на належному рівні;
- основні шляхи та напрямки створення необхідних фінансових умов і фінансових ресурсів відновлення економічного зростання.

Для забезпечення фінансової безпеки держави є необхідним формування наступних важливих систем:

1) кадрової, яка передбачає створення та організацію системи відповідних інститутів та різноманітних організаційно-управлінських структур та забезпечення їх відповідним висококваліфікованим кадровим потенціалом;

2) технічної, яка створює технічну базу для проведення постійного моніторингу, швидкого відстеження виникнення загроз і реагування їх відповідними заходами для мінімізації наслідків, які можуть спричинити ці загрози;

3) матеріальної, яка б забезпечувала процес підтримки фінансової безпеки необхідними матеріальними ресурсами;

4) інформаційної, тобто певної аналітичної системи яка забезпечувала б суб'єктів фінансової безпеки необхідною інформацією;

5) фінансової, яка є відповідальною за забезпечення усього процесу необхідними фінансовими ресурсами.

Серед елементів механізму забезпечення фінансової безпеки найактивнішими є фінансові важелі, які приводяться в дію відповідними фінансовими методами. До основних важелів належать: податки, обов'язкові збори, інвестиції, норми амортизації, дотації, субвенції.

Отже, одним з найважливіших елементів системи забезпечення фінансової безпеки є механізм, який являє собою сукупність законодавчих актів, правових норм, фінансових методів та важелів, за допомогою яких забезпечується досягнення цілей безпеки та розв'язання нагальних завдань. Створення ефективної системи фінансової безпеки держави передбачає вирішення широкого кола проблем, що стосуються саме формування критеріїв фінансової безпеки, постійного моніторингу чинників, які викликають загрозу фінансовій безпеці держави, суб'єктів господарювання, населення, а також вжиття заходів запобігання та подолання.

Забезпечення фінансової безпеки можливе тільки при дотриманні національних інтересів у фінансовій сфері, врахуванні потенційних загроз та впровадженні інноваційних технологій у фінансовому секторі національної економіки. Узгоджена взаємодія усіх елементів механізму забезпечення фінансової безпеки в кінцевому результаті гарантуватиме ефективне функціонування усієї національної економіки та економічне зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О. І. Фінансова безпека : [монографія] / Олександр Іванович Барановський. - К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
2. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. – К.: Київ.нац.торг.-екон. ун-т., 2001.–309 с.